

Олійник Я. В.,

д.е.н., доцент,

директор Інституту післядипломної освіти,
ДННУ «Академія фінансового управління»

ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРІОРИТЕТИ З ПИТАНЬ ТЕОРЕТИЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ РЕФОРМ, ЯКІ СПРЯМОВАНІ НА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Процес подальшого теоретичного осмислення реформ, які спрямовані на забезпечення ефективності державних підприємств викликає значну увагу з боку науковців. На першому плані таких досліджень знаходяться питання змін та наслідків, які викликані процесами євроінтеграції в особливих умовах, їх впливом на державний сектор та його реформування; створення та удосконалення законодавчої бази регулювання діяльності державних підприємств; значення, ролі та складу агентів, які формують політику управління діяльністю державних підприємств.

Головними факторами, які формують дослідницькі пріоритети з питань діяльності державних підприємств виступають з одного боку, процеси євроінтеграції та особливих умов військової агресії, що призводить до необхідності осмислення їх впливу на реформування державного сектору, з іншого боку – це зростання кількості та значення міжнародних неурядових та міжурядових організацій, які формують міжнародну політику з питань управління державними підприємствами.

Зазначені чинники, які визначають тенденції розвитку наукового знання про розвиток державних підприємств, обумовлюють спрямованість наукової роботи щодо різноманітних питань функціонування державних підприємств на вивчення інституцій, які формують інституціональне середовище управління такими підприємствами. При цьому увага акцентується на визначенні аспектів,

які виступають як головна умова змін інститутів та розвитку державного сектору економіки в умовах подолання негативних наслідків, спричинених військовою агресією російської федерації.

В цьому аспекті маємо підкреслити вплив сукупності зовнішніх (наднаціональних) та внутрішніх (національних) факторів. Водночас, якщо говорити про теоретичне осмислення ролі та значення інституцій в умовах особливо складних політичних, економічних та соціальних процесів та системної економічної кризи, викликаної подоланням наслідків широкомасштабної військової агресії з боку росії, практично не неможливими стають політичні та економічні прогнози, оскільки принципово змінюється зовнішнє та внутрішнє інституціональне середовище. В складних нестабільних політичних умовах напрямок подальшого розвитку державних підприємств в цілому та ризиків, спричинених їх діяльністю, знаходяться під впливом непрогнозованих факторів.

Вихідним положенням вивчення інституції у сфері управління державними підприємствами являється побудова функціонально-аналітичної моделі регулювання діяльністю державних підприємств.

Така модель управління діяльністю державних підприємств розглядається як сукупність інститутів, які регулюють діяльність державних підприємств, що утворюють підстави взаємодії суб'єктів, які формують та реалізують політику управління ними. Із дотриманням такого концептуального підходу, головним об'єктом аналізу виступають взаємодія суб'єктів, що формують політику у сфері управління державними підприємствами.

Перш за все для опису моделі регулювання діяльністю державних підприємств необхідно визначитися із складом інституціональних суб'єктів, які формують політику щодо управління діяльністю державних підприємств в Україні. Як інституціональні суб'єкти слід розглядати на макрорівні - урядові та неурядові організації (міжнародні, регіональні та національні), на мікрорівні - підприємство.

В ході своєї діяльності інституціональні суб'єкти дотримуються встановлених принципів й норм, можуть брати участь у функціонуванні кількох інституцій та розділяти їх цінності, правила та норми. З урахуванням широкого тлумачення сфери реалізації політики щодо управління діяльністю державних підприємств, яка включає міжнародний, загальнодержавний та локальний рівень підприємства, такі інституції можна поділити за відповідними рівнями.

Отже, якщо розглядати управління діяльністю державних підприємств як процес створення та вдосконалення системи регулювання їх функціонування на міжнародному рівні, то такими інституціями виступають ОЕСР, Світовий банк, ООН, Міжнародний валютний фонд. При цьому міжнародні організації розробляють методологічну основу вироблення національної стратегії управління державними підприємствами, які реалізуються на загальнодержавному та локальному рівні підприємств.